

A Miskolci Egyetem Tudományos Tanácsáról és a BKL Kohászat jövőjéről

Tájékoztató a ME TT működéséről

A Miskolci Egyetemen (ME) régóta működik Tudományos Tanács (TT), 2017 előtt Roósz András vezetésével. Amikor 2017 őszén azt elnökként átvettem, az akkori rektor azt kérte, hogy tárjuk fel és erősítsük a ME nemzetközi tudományos láthatóságát (NTL). Ennek oka az volt, hogy egyre nyilvánvalóbbá vált, hogy ennek erős vagy gyenge volta szignifikáns hatással van az egyetem hazai és nemzetközi elfogadottságára és ezen keresztül a bevételeire is. A jelenlegi rektor kérésére ezt 2020 végén kiegészítettük a hazai tudományos láthatóság (HTL) mérésével is (régebben ennek mérését kizárólagosan a volt rektorhelyettes végezte, de furcsa és célszerűtlen volt a két, egymásnak ellentmondó metodika évenkénti egymáshoz feszülése). Feltárni persze az NTL-t és a HTL-t egyszerűbb, mint erősíteni. Kialakítottuk a mérési algoritmusok rendszerét, amivel ma már sok mindent mérünk évente:

- I. Az előző évben megjelent, a Scopus-ban (ami egy nemzetközi tudományos adatbank) és a Magyar Tudományos Művek Tárában (MTMT) látszó művek (a ME, mint munkahely feltüntetésével), innen számítjuk az NTL és ma már a HTL értékeit is, személyekre lebontva, majd tanzsékek és karok szerint összesítve.
- II. A ME 2020-ban bekerült a QS nevű nemzetközi rangsoroló (ranking) cég első 1 000 egyeteme közé (a világon), de csak a 996. helyen. Félő, hogy jövőre innen kieshetünk, márpedig ennek nemzetközileg és itthon is nagy marketingértéke van. Az ide való bekerülés egyik fő kritériuma az elmúlt 5 évben megjelent, a Scopus-ban is látszó cikkekre kapott független hivatkozások száma. Ezért feltártuk, hogy egyénileg ki mit tett hozzá ehhez a sikerhez, sőt az új rektor 2020 novemberében, a Tudomány Ünnepe alkalmából ezen az alapon adott át kitüntető okleveleket a kollégáknak.
- III. Minden évben megállapítjuk, hogy a Selmecen – Sopronban – Miskolcon megjelent művekre kapott független Web of Science (egy másik nemzetközi tudományos adatbank) hivatkozások alapján mennyi a ME (és jogelődjei) h-indexe, (azaz azon műveinek száma, melyek minimum ugyanennyi hivatkozást kaptak). Megadjuk azokat a műveket és szerzőiket, akik ehhez hozzájárulnak. Az első helyen még mindig Scopoli áll Selmecről, ezért az oklevélatadásnál a kitüntetetteket abba a sorba ültetjük a ME Díszaulájában, amit Scopoli bronzszobra nyit meg, bár őt nem szólítjuk ki.

A fenti három mérési eredményt évente közzétesszük, és rávesszük az egyetem vezetését arra, hogy okleveleket és anyagi elismerést is adjon. A 2021-es évre erre határozott ígéretünk van dr. Horváth Zita rektortól. Az előbbi kimutatások és oklevelek önmagukban is ösztönzőek, ezekre kevés köszönő és rengeteg sértődött e-mail és telefon érkezik évente, hogy XY miért nincs az első helyen stb. Ennek azonban van ösztönző hatása is, hiszen az emberek a büszkeségükön keresztül jól motiválhatóak. Tény, hogy míg 2015–2016-ban az ME publikációs termése visszaesett, 2018 óta folyamatos a növekedés. Ez azért is kell, mert ötéves átlagban 1 000 Scopus-cikk alatt a nemzetközi rangsoroló cégek nem állnak szóba velünk; a Miskolci Egyetem fennállása óta először 2018-ban elértük és azóta tartjuk ezt a szintet, illetve fokozatosan növekszünk.

Vélemény a BKL Kohászat jövőjéről és helyéről

A BKL Kohászat az egyetlen magyar nyelvű kohászati szakmai–tudományos folyóirat, ami az elmúlt években jó és egyenletes színvonalon jelent meg. Minden számot átnézek (részben el is olvasom), amikor meghozza a postás.

A környező volt szocialista országok hasonló lapjainak a többsége ma angol nyelvű, vagy kevert nyelvű. Ezzel a nemzetközi mezőny „futottak még” kategóriájában vannak, de igazán komoly nemzetközi lappá soha nem válnak. Ennek oltárán azonban kevés értelme volt beáldozni az anyanyelvi kiadást.

A célunk (amit tanítók és hirdetek is), hogy minden tudománnyal foglalkozó ember jelentessen meg angol nyelven évi átlagban öt folyóiratcikket a világ legjobb lapjaiban (a legjobban, amelyik hajlandó a cikkét publikálni), és ezen túl minimum egy magyar nyelvű cikket a szakmája folyóiratában. Nálam ez a 20% kijön az elmúlt 33 évre, mióta az egyetem és aspirantúrára után hazajöttem a Szovjetunióból. Ezen cikkek többsége a BKL Kohászatban jelent meg, bár néha írok máshová is.

Ehhez tartozik az a törekvés is az MTA-n és a ME-n, hogy a magyar nyelvű publikáció megléte legyen belépő kritériuma minden tudományos cím odaítélésének (persze a minőségi külföldi cikkek mellett). Ez működik is: mind a ME MAK (Műszaki Anyagtudományi Kar) kari doktori követelményekben, mind a ME MAK habilitációs, mind az MTA VI. Műszaki Tudományok Osztálya habitusvizsgálat követelményeiben van ilyen kritérium. Ha valaki fémekkel foglalkozik és ezen belül pl. nem térésmechanikával, akkor ennek egyetlen igazi fóruma a BKL Kohászat. Ezért úgy látom, hogy amíg az egyetemeken vannak fémekkel foglalkozó kollégák (ME, BME, Óbudai Egyetem, Széchenyi István Egyetem, Debreceni Egyetem stb.), addig a BKL Kohászatnak lesznek egyetemi szerzői.

A nem tudományos tartalom a BKL Kohászat számaiban elviselhető, különösen a „ki halt meg” és a „ki lett 70 éves” rovatot szerintem sokan olvassák azok közül, akik még élnek. A közgyűlési és egyéb jegyzőkönyveket talán kevésbé, de ez is az elviselhető kategória. Ilyen van a TMS (The Minerals, Metals & Materials Society) lapjában is, a JOM-ban (Journal of The Minerals, Metals & Materials Society), de ott az első 10 oldalon.

Véleményem szerint a BKL-nek meg kell őriznie a magyar nyelvű kohászati–fémek anyagtudományi tematikáját, és nem kell görcsölnie azon, hogy nem ez a világ leginkább hivatkozott folyóirata. Soha nem lesz az, ne foglalkozunk vele, nem ezért szeretjük és nem ez a funkciója. A fő funkciója szerintem kettős: – van egy mikro-társadalmi kohéziós szerepe, amihez kellenek az egyesületi hírek is,

– van egy magyar műszaki kohászati szaknyelvápoló, -fejlesztő szerepe, ami nélkül a magyar kohászati szaknyelv elsorvadna, de legjobb esetben is diverzifikálna BME- és ME-társulásokra: ezek egységesítése csak a BKL Kohászatban belül valósul meg, esetleg még a szakmai konferenciákon, de ott csak beszélt nyelv van, írott nincs. Itt megjegyzem, hogy ha rajtam múlna, az Országos Anyagtudományi Konferencia cikkeit is magyarul adatnám ki a BKL-ben, és nem angolul egy sehol nem jegyzett kiadványban, de ebben a kérdésben nincs döntési jogköröm.

Kaptay György